

Mesarya'dan İzler

Mora, Afanya, Ornuta, A a, Timbu

Besim Baysal
baysalbesim@yahoo.com

Mesarya'da insanlar, her bölgede her köyde kendi köylerinin sınırları içindeki tarlalarını ovalarını, köylerinin ismi ile anlatır. Ama hangisi ile; tabelalarda yazmayan isimleri ile. Bu köylerde oturan insanlar özellikle kom u köylerin bölgelerindeki arazileri söylerken, gerçek ismi ile söylerler. E er Mora'da (Meriç) oturuluyorsa ve Balıkesir'de (Balıkesir) tarlası, tarlaları var, Balıkesir denmez, Balıkesir'deki veya çoklukla Balıkesir Ovası'ndaki tarlalar denir. Tam tersi de olabilir: "Bu sene Ganlı Dere (Kanlı Dere) geldi, Mora Ovası iyi sulandı" denir. (Ben ahsen benden büyüklerden bunun dı ında bir kullanım duymadım) 1974 sonrası do anlar köylerinin ve bölgedeki köylerin gerçek isimlerini biliyorlarsa, çoklukla bölgede tabelalarda yazan isimler kullanılmadı ı, gerçek isimler kullanıldı ı için biliyorlardır. Belirli bir süreden ve belirli bir ya anımı lıktan sonra ise; tabelayı gören ki i gerçek ismini görmü çesine köyün eski ismini söyler: "Aha! girdik be Mora'ya".

Hatta, milliyetçili in insanları bozuk para gibi harcadı ı, insanların milli propagandanın etkisi altında ya adı ı dönemlerde bile, eski ve gerçek isimler kullanılmaya devam etti. Dahası, bazı köylere göçmen olarak gelip yerle en insanlarımız bile Afanya'ya Gaziköy demeden, sadece Afanya deyerek ifade etmesini; kom ularından, köylülerinden ve bölgede geçmi te ya ayan di er Kıbrıslı Türklere ö rendi.

Kıbrıslı Türklere kimliksizle tirmek, kültüründen ve tarihinden koparmak için u ra anlar, bu topraklarda varolu larının, kendi kimliklerini ve kültürlerini belirlemesini istemeyenler için milli hayalleri TAKS M'i gerçekle tirmenin yolu, Kıbrıslı Türklere Türkiye'nin parçası yapmanın u ra ını vermektir. Köylerin adlarının de i mesi yalnızca Türkiye'nin "Kıbrıs Türklere" için uyguladı ı bir politika de il, aynı zamanda Kıbrıs'taki Türk Milliyetçisi liderli in kendi insanı için uygun buldu u bir politikaydı, politikadır. Ancak bir bakıma toplumsal hafıza bu politik yakla ımı yoketmenin yolunu buldu. Milliyetçilik rüzgarında, eline silahı alan da, komünistleri öldürmek için yollara dü en de, kom u Elen köyüne baskın yapan da, sadece koyunlarını otlatarak gece te kilata nöbet tutan da aynı tavrı gösterdi; köyüne ba ka bir isim verilmesini bilinç altında kabul etmedi, edemedi. Her bayramda büyüklerin elini öpmek için Afanya'ya gidildi, Afanya'dan akrabalar çıkıp eher'e, Ça layan'a "Bayram Yeri"ne geldi. Kıbrıslı Türklere, sadece birey birey de il, toplumsal hafızasını koruyarak, kimli ine, kültürüne, tarihine sahip çıkmaya devam etti. Bu hafıza

Ornuta'dan bir görüntü

Kuzey Köyleri sim Listesi 3 Lefko a-Omorfo (Güzelyurt) Bölgesi Türk Köyleri

Tabela Adı (1958'den sonra)	Kıbrıslı Türklere Göre	Harita Adı
Ba lıköy	Ambeligu	Ambelikou
Do anci	Elye	Elea
Erenköy	Koççina	Kokkina
Gaziveren	Gaziveran	Ghaziveran
Günebakan	Amadyez	Amadhies
Ta pınar	Angolem	Angolemi
Ye ilirmak	Limnidi	Limnitis
Lefke	Lefke	Lefka

ki, bir halkın Kıbrıs'ta varlı ını be asırdan da ötelere götürebiliyor. Bir yokedili in dirili ini simgeliyor belki de... Bir kültürün ifadesinin nüfus ile de il, köklerinin sa lamlı ı ile ifade edilmesi gerekti ini ö reniyor belki de insanlık tarihi.

Afanya'ya Timbu Havaalanı istikametinden girerken sol tarafta su kemerleri görülüyor. Kimsesiz, yapayalnız. Tarihsel önemlerine dair herhangi bir i arete rastlamadan.

Yine sol tarafta bu kez çıkarken Afanya'dan; Timbu Havaalanı istikametinde, kerpiç duvarları kalmı birkaç köy evine rastlanır, hemen yanlarında hurma a açları olan belli belirsiz görünen bir yerle im yeri vardır: Ornuta. Kıbrıslı Türklere için tarihsel önemi vardır. Kültürel bir simgedir, kimli in ifade edilebilece i bir bölgededir Ornuta. Salamis Harabeleri'nden daha kimsesiz, daha ıssız görünür.

Varolmak ile yokolmak arasındaki çeli kinin ifadesi, Ornuta'nın duru u, Kıbrıslı Türklere gibi. Kerpiç duvarlar sa lam ama ıssızlık canına tak etmi , ço alması gerek mücadelenin.

Küçük bir havaalanı iken 1974 sonrası adı de i en ve imdilerde büyüyerek modernle tirilen, Timbu köyünün yakınında oldu undan Timbu Havaalanı ismi kullanılırken, birçok sokak gibi ona da yeni bir isim verilen bir havaalanı vardır. Artık köyün ismi de Timbu de ildir, içinde Türkiye askerinin birlikleri olan Kırklar köyü olmu tur. Afanya ile içiçe geçen, hatta ses benzerli inden ötürü mü yoksa bir pa aya mı vurgu yapılarak ismi Pa aköy olarak de i tirilen geçmi in büyük bir köyü; A a. 1974'te ya anan katliamı bugün belli etmemeye çalı an, kayıpları yerin altından çıkmamı bir Mesarya topra ı. Bir süre sonra Afanya ve Kıbrıs halkları ile payla mak istedi i bir eyler ortaya çıkacaktır.

Mora (tabelada Meriç): 1960 nüfus sayımında 501 nüfusu, sadece Kıbrıslı Türklere oldu uyordu. 1996'ya gelindi inde Mora'da ya ayan insan sayısı 453 ki i olarak tesbit edildi. Timbu (tabelada Kırklar): 1133 ki ilik bir Kıbrıslı Elen yerle im birimi iken 1974 sonrası nüfusunun tamamını yitirmi . 1996 itibarı ile ya ayan insan sayısı 296 olarak belirlenmi . Ornuta ise 1960'da bir yerle im birimi olarak sayıldı ve 18 ki ilik bir nüfus barındırıyordu . u anda böyle bir yerle im birimi harita üzerinde kalmadı. Afanya (tabelada Gaziköy) karma bir köydü: 1960 itibarı ile; 303 Kıbrıslı Türk, 498 Kıbrıslı Elen, 10 kadar da bu iki toplum dı ında ya ayan nüfustan bahsediliyordu. 1996'da ise Afanya'da 564 ki i ya amaktaydı. A a (tabelada Pa aköy), 1960 nüfus sayımında 2209 ki ilik kalabalık diyebilece imiz bir Kıbrıslı Elen nüfustan bahsedilir ancak 1996 sayımı 1644 olarak tesbit edilmi tir. Bu nüfusun içinde Baf'ın çe itli köylerinden ve Türkiye'den gelen insanlar vardır.☒

Pa a Su Kemerleri-Afanya giri i

Çalışma Yaşamında Haklarımız

Asgari Ücret 1060 YTL olarak belirlendi. Ancak biz 922 YTL ödeniyoruz neden?
Asgari Ücret brüt olarak belirlenir. Belirlenen rakamdan Sosyal Sigorta, Hıyhat Sandığı için kesinti yapılır. Size ödenen maaş net maaştir.

Kesinti neye göre yapılır?
Brüt maaşınızın %8'i Sosyal Sigorta için, %5'i de Hıyhat Sandığı için kesilir. Yani maaşınızdan %13'lük bir kesinti yapılır.

Asgari Ücret'ten fazla ödeniyorsam, brüt maaşımı nasıl örenebilirim?
Bunu iş yerinizdeki personel ile ilgili bölüme, muhasebeye veya patronunuza sorarak örenebilirsiniz. Ancak siz kendiniz hesaplama yapmak istiyorsanız, net maaşınız ile 1,15'i çarpmanız zaman yaklaşıklık olarak brüt maaşınızı verir. Örneğin 922x1,15=1060,30'dur.

Sigorta nedir, ne işe yarar?
Sigorta, çalışmaya hayatı boyunca, işçinin çalışmasını engelleyecek

her türlü (iş kazası, hastalık, doğum) beklenmedik duruma karşı işçinin güvence altına alınmasıdır. Sigorta ayrıca işçinin çalışarak geçirdiği uzun yıllardan sonra emekli olduğunda asgari insanî koşullarda yaşamasının garanti edilmesidir. Kapitalist düzenin işçileri vahşice sömürmesi karşısında işçiler zamanında isyan edip sigortalı çalışmaya hakkını elde etmişler ve bu haklarını yasalara yazdırarak kalıcı hale getirmişler.

Sigorta için sadece bizden mi kesinti yapılır?
Hayır, işçinin brüt maaşının %8'i kadar işçiden, %10'u kadar da patronundan kesinti yapılır. Çalışmaya hayatımız boyunca sigortadan alacağımız her türlü parasal hak, brüt maaşımız üzerinden hesaplanacağından yatırımlarımızın tam, düzgün ve zamanında yapılması önemlidir. Ancak patron düşük prim ödemek için işçinin maaşını bordroda düşük gösterir. Örneğin 1500 YTL alan işçinin maaşını bordroda asgari ücretten göstererek hem sigorta primini düşük öder hem de vergisini düşük öder, vergi kaçırmış olur.

Kapitalist düzenin işçileri vahşice sömürmesi karşısında işçiler zamanında isyan edip sigortalı çalışmaya hakkını elde etmişler ve bu haklarını yasalara yazdırarak kalıcı hale getirmişlerdir.

Patronlar deneme süresi diye bir şeyden bahsediyorlar. Bu nedir?

Deneme süresi bir işçinin iş yerine ve işine uyum sağlayıp sağlayamayacağını anlaması için geçen süredir. Ancak bunun sigortayla bir ilgisi yoktur. Patronlar işçileri sigortasız çalıştırmak için "hele bir deneme süresini görelim de ona göre" derler. Patronların bu tutumu yasadışıdır. Her işçi için işe girdiği günden itibaren sigorta yatırımı yapmak zorunludur.

Sigorta'nın sağladığı haklar nelerdir?

Sigorta hastalık, iş kazası, meslek hastalığı, malûllük, yaşlılık, hamilelik ve ölüm gibi birçok konuda işçilere haklar sağlar.

İş kazası nedir?

İş yerinde, iş gereği olarak iş yeri dışında veya işe gidi-gelişlerde meydana gelen; işçiye zarar veren beklenmedik, planlanmamış ve istenmeyen olaylara iş kazası denir. Kazasından kaynaklı ruhsal rahatsızlıklar da iş kazası kapsamına girer.

Patron tarafından, işim dışında bir şey yapmak üzere gönderildiğimde kazaya uğursam bu da iş kazası mıdır?

Evet. Eğer patron işçiyi herhangi bir iş için iş yeri dışına göndermişse ve kazanın yapılması sırasında meydana gelmişse bu olay da iş kazası olarak değerlendirilir.

İş kazasını önlemek kimin sorumluluğudur?

Her patron, iş yerinde çalışanın işçilerin sağlığını ve güvenliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak, gerekli koşulları sağlamak ve gerekli araç gereçleri bulundurmaya zorundadır. İşçiler de bu araçları kullanmalı, güvenlik talimatlarına uymalıdır.

Bir iş kazası geçirdiğim zaman ne gibi haklarım vardır?

Öncelikle iş kazası geçiren bir işçi geçici olarak işe gidemiyor ve bunu doktor raporu ile belgeliyorsa, sigorta tarafından işe gidemediği süre için maaş ödenir.

İş kazasından dolayı geçici olarak işe gidemediğimde ne kadar maaş alırım?

Alacağınız maaşın miktarını belirleyen birçok faktör vardır. Bunların en önemlileri son üç ayda maaşınızın kaç para üzerinden yatırıldığı ve iş kazasında sizin kusur veya kastınızın olup olmadığıdır. Eğer iş kazası size verilen işi size söylendiği gibi yaptığınız bir sırada olmuşsa veya kazada sizin hiçbir kusurunuz yoksa, işe gidemediğiniz günler için maaşınızın 2/3'ü

emekçiden mektup

sorularınız için:

Posta: Esen Sokak,
Mine Mazlum Apt. 12/2
Dumlupınar / Lefkoşa
e-posta: argasdi@yahoo.com

Patron tarafından iş azlığı nedeniyle işten durduruldum? Yeni bir iş bulana kadar ne yapmam gerekir?

Öncelikle Çalışma Dairesi'nden alacağınız bir işten durdurma formunu patrona imzalatmanız gerekiyor. Patron bu formun işten durdurma sebebi kısmına "iş azlığı" yazmalıdır. Daha sonra yine Çalışma Dairesi'nin İstihdam Bölümüne kimlik kartınız ile başvurmanız gerekiyor. Bu başvuruda işsiz olarak kaydınızı yaptırmalı ve nasıl bir iş istediğinize dair bilgileri vermelisiniz. Aynı zamanda patrona imzalattığınız durdurma formunu da teslim etmelisiniz. Durdurma formunun bir fotokopisini alarak saklamanız sizin yararınıza olacaktır. Bu form daha sonra sizi işten durdurmanın patron olduğunu ispatlamanıza yarayacak. Daha sonra her hafta Sosyal Sigortalar Dairesi'ne giderek işsiz olduğunuzu da imza atmanız gerekecek. Bütün işlemlerinizi tamamsanız yeni bir iş bulmaya başlamaya başlamanız sürece 156 gün boyunca 15 günde bir işsizlik maaşını ödeneceksiniz.

Eğer patron sizi durdururken önceden yazılı olarak uyarılmıyorsa veya ihbar tazminatınızı ödemediyse; maaşınızı almaya başladığınızdan sonra veya yeni bir işe girdikten sonra, Çalışma Dairesi'ne giderek işsizlik maaşınızı alabilirsiniz. İkiyetenizi işsizlik maaşını almaları tamamladıktan sonra yapın. Çünkü önceden işsizlik maaşınızı almamışsanız, patron maaşınız ile ilgili işlemleri durdurabilir. Maaşınızı garantiye aldıktan sonra işsizlik maaşınızı yapın. İşsizlik maaşınızı alırken, sizi patronun durdurduğunu, daha önceden fotokopisini çektiğiniz durdurma formu ile ispatlayabilirsiniz. Böylece işsizlik maaşından ayrı olarak, ihbar tazminatı paranızı da almanız için gerekli işlemler başlatılacaktır.☑

oranında bir ödeme alırsınız. Bu sebeple sigorta primlerinizin asgari ücret üzerinden de il, gerçek maa nız üzerinden yatırılması çok önemlidir.

E er kaza sonucunda sakat kalmı sam o zaman ne olur?

Sakatlı nızın derecesinin sa lık kurulu raporu ile belgelenmesi arttır. %10'dan az bir i gücü kaybı oldu u zaman herhangi bir i lem yapılmaz. Ancak %10'dan fazla bir i gücü kaybınız varsa, i gücü kaybınızın derecesine, son üç aylık maa ortalamanıza ve kazadaki sorumluluk derecenize göre bir maa ba lanır. Bu maa ı sürekli olarak sigortadan ödenirsiniz.

Sigortadan sürekli olarak bu maa ı alırken çalı maya devam edebilir miyim?

Evet. Örne in %20'lik bir i gücü kaybınız varsa, çalı maya devam eder ayrıca size ba lanacak olan maa ı da sigortadan ödenirsiniz.

E er çalı amaz durumdaysam bu maa bana yeterli olur mu?

Maa nızın miktarı son üç aylık yatırımlarınıza göre belirlenir. Bu sebeple miktarın artması yatırımlarınızın gerçek maa ı üzerinden yatırılıp yatırılmadığı na ba lıdır. Ancak kurul raporu ile i gücünüzün 2/3'ünü veya daha fazlasını kaybetti iniz tespit edilirse size ek olarak bir de malüllük aylı ı ba lanır. Bu durumda hem sürekli i görmezlik ödene i hem de malüllük aylı ı alırsınız. Her durumda alacağınız maa en fazla son üç aylık maa ortalamanızın 2/3'ü kadardır.

kazası sonucu ölüm ortaya çıkarsa ne olur?

Bu durumda sigorta tarafından e inize veya bakmakla yükümlü oldu unuz ki ilere bir maa ba lanır.

Hamilelik ve do um durumunda ne kadar süre izin hakkımız vardır?

Kadın i çilerin do umdan önce altı ve do umdan sonra altı hafta olmak üzere toplam on iki haftalık süre içinde çalı tırılmaları yasaktır. Bu süre zarfında kadın i çiler son üç aylık maa ları ortalamasını sigortadan ödenirler. Ancak bu sürelerden ba ımsız olarak do um öncesi ve sonrası altı ar hafta da ödeneksiz izin kullanma hakkına sahiptirler. Do um izinleri bittikten sonra kadın i çiler yeniden aynı görevlerine geri dönerler, i ten durdurulamazlar.

Do um izni bittikten sonra çocu umuzu emzirmek için nasıl izin alırız?

Do um yapan kadın i çilere do um tarihinden itibaren, dokuz ay süreyle bir saat sabah ve bir saat ö leden sonra olmak üzere günde iki saat emzirme izni verilir. Patron bu emzirme izinlerini kullandırmak ve maa ı da tam olarak ödemek zorundadır.

sizlik sigortası nedir?

Son 13 ayda 120 gün (4 ay) prim yatırımı ve 60 ya nını geçmemi her i çii, son i inden kendi kabahati olmayan bir sebeple durmu ve i aradı ı halde bulamıyorsa, i sizlik sigortasından yararlanmaya hak kazanır.

sizlik maa ı ne kadardır?

sizlik için sigorta tarafından ödenen maa , son üç aylık maa larınızın yakla ık %40'ı kadardır. Bu para size 15 günde bir ve 156 gün boyunca ödenir. Evliyseniz bu para, ailenizde bulunan bir e ve iki çocu a kadar her ki i için %25 oranında artı lı ödenecektir. Yani toplamda maa nızın %70'inden fazla bir ödeme alamazsınız. ☒

KTOEÖS'ün LAÜ Örgütlenmesi

Münür Rahvancı lu
munurrahvancioglu@yahoo.com

Kıbrıs Türk Orta E İtim Ö retmenler Sendikası'nın Lefke Avrupa Üniversitesi'nde yürüttü ü örgütlenme giri imi bir türlü basında hak etti i de eri göremiyor. KTOEÖS, LAÜ'deki örgütlülük giri imi ile ülkemizde çok önemli bir noktaya parmak bastı.

Ülkemizde sadece kamuda çalı an i çii ve memurların rahatça sendikala abildikleri, belediyelerde bile sendikal örgütlülük önünde ciddi baskıların bulundu u bir gerçektir. Oysa gündemde yer tutan ve tartı ılan birçok konu, özel sektörde ciddi bir sendikal örgütlülük sa lanması halinde rahatlıkla çözülebilir. Bir dü ünün hükümet aylardır marketlerin saat kaçta açılıp saat kaçta kapanaca ına dair yapay bir konuyu halkımıza harıl harıl tırıyor. Bir de bu konunun çalı anların uzun saatler çalı tırılmasını önleyecek adil bir eklede çözümlenmesini istediklerini söylüyorlar. E er marketlerde çalı an i çiler sendikalı olsalar, çalı ma saatlerinden tutun da fazla mesaiye kadar her sorun, i çilerin kendi öz örgütlerine ve güçlerine dayalı olarak çözümlenebilir. Aynı eklede adına "kaçak i çii" denilen, aslında patronların açgözlülü ü nedeniyle ortaya çıkan sorun da ancak sendikal örgütlülük ile çözümlenebilir. Bir sendikanın örgütlü bulundu u i yerinde, bırakın yabancı uyruklu bir ki lin kaçak çalı tırılmasını, vatanda ır bir insanın sigortasız çalı tırılması bile mümkün de ildir. Patron bunu yapmaya çalı sa bile, sendikalı i çiler buna izin vermeyecek, en kötü ihtimalde basın ve kamuoyu yasa dı ı faaliyetten anında haberdar olacaktır. Oysa imdiki durumda, birçok özel i yerinde de il yabancı uyruklu i çiler, vatanda lar bile sigortasız çalı tırılmaktadır.

Sendikalar, i çii sınıfının her i yerinde bulunan gözü, kula ı ve elidir. Tüm i çiler için i garantisi, e itlik ve adalet demektir. Özel sektörde var olan; fazla mesailerin ödenmemesi, uzun çalı ma saatleri, adil izin kullandırılmaması, asgari ücrete uyulmaması, kaçak i çii, sigortasız çalı ma, her an i ten atılma olasılı ı gibi tüm konular sendikasızlık ile bire bir ba lantılıdır. Bunlar tek tek yasalar yaparak, polis devleti olu turup sürekli denetimler yaparak DI ARDAN çözümlenemezler. Aksine i yerlerinde sendikala mayı te vik ederek, ÇERDEN ve i çiler eli ile bu sorunlar çözüm yoluna girebilir.

Kamuda çalı anı memur ve i çilerin yüksek özlük hakları (maa lar, izinler vb.) veya i garantilerinin bulunması, devletin çok iyi niyetli ve çalı an dostu olmasından kaynaklı de ildir. Aksine güçlü ö retmen ve memur sendikalarının mücadeleleri ile bu

hakları kazanması, imdi de korumasındandır. Aynıısı özel sektör i çileri için de geçerli olabilir, yeter ki özel sektörde sendikalar örgütlenebilsin. Hükümet yıllarca kamu çalı anlarına ımarık evlat muamelesi yapmı , hak taleplerini sürekli özel sektör ile kıyaslayarak onları arsızlık ile suçlamı tır. "Kamuda örgütlenmek kolay, özelde neden örgütlenmiyorsunuz" söylemi kiralık kalemlerin elinden hiç dü memi tır. Oysa imdi de Lefke Ünversitesi'nde gerçekte en örgütlenme giri imine dudak büküyorlar. yice yüzsüzle enler ise; "barı gündeminin dorukta oldu u bir dönemde KTOEÖS'ün yaptı ı yanlı tır" diyor. Pekli o zaman "barı gündeminin dorukta oldu u bir dönemde" Bakanlar Kurulu neden i yerlerinin açılı -kapanı saatlerini düzenlemeye, iç politika konularında kararlar alıp uygulamaya çalı ıyor? LAÜ'deki çalı anların örgütlenme sebebiyle aynı nedenden de il mi? Hayat devam etti i için de il mi?

Kamuda örgütlü sendikalar hak talep etti i zaman, özeline örgütsüzlü ü örnek oluyor... Özeld e örgütlenme giri imleri gündeme gelince, Kıbrıs Sorunu'nun çözüm sürecinde olması mazeret oluyor... Kiralık kalemlerin ne söyledikleri ne yaptıkları birbirini tutmuyor.

KTOEÖS'ün LAÜ'de örgütlenmesine köstek olan hükümet, ülkücü fa istlere destek olan LAÜ Rektörü'nü korumaya da devam ediyor. Kendini güvende hisseden fa istler ise, sokak ortasında Afrika kökenli ö renci avlarına çıkıp, Nazi Almanyası'nı aratmayacak linç giri imlerinde bulunabiliyor. Fa izm ile ırkçılı ın KAN KARDE oldukları da böylece ortaya çıkarken, çalı an ve sendika dü manı CTP hükümetinin eline Afrika kökenli ö rencilerin kanları da bula mı oluyor.

Özel sektörde sendikal örgütlenmenin yaygınla ması, maa lar, izinler, i garantisi, çalı ma saatleri, i güvenli i gibi onlarca konuda çalı anların insanca çalı ması için gereklidir. Bizimki gibi vah i çalı ma ko ullarının, insafsız i verenlerin oldu u ülkelerde, sendikala ma güçlü ve örgütlü sendikaların giri imi ile daha kolay ba arıya ula abilir. Bu yüzden KTOEÖS'ün LAÜ'de örgütlenme giri imi, takdir edilmesi, desteklenmesi ve tekrar edilmesi gereken bir örnektir.

Not: Bu makale, LAÜ'de grev yapan KTOEÖS'ün Ba kanı sudan gerekçelerle tutuklanmadan önce yazılmı tı. İmdi bu tutuklanma olayından sonra tüm CTP'li a ızlar hep birlikte "böyle grev mi olur" edebiyatı yapıyorlar. Daha da ileri gidenleri ise KTÖS ile KTOEÖS'ü bir birine dü ürme denemeleri yapıyor. Tarih, emekçi dü manlı ının, eme e

Neo-liberalizmin Kiskacında Üniversite

Hasan Yıkıcı
ykhasan@yahoo.com

Üniversitelerin sermaye ihtiyaçlarını giderebilecek şekilde yeniden yapılandırılmasıyla bilginin egemen sınıfın özel mülkiyetinde olma durumu daha da peki mi duruma geldi. Varoluşundan bugüne insanlığın ürettiği bilgi onun önünü açan, aydınlanmasına katkıda bulunan ve gelecek kuşaklara miras olarak bırakılan bir insanlık değeridir (idi). Fakat günümüzde "bilgi" insanlığın elinden çekilip koparılmalı, dünyaya egemen olan gözükendönüm sermayenin, tekellerin, bir avuç zenginin özel mülküne haline gelmiştir. Böylece insanlığın ilerlemesi ve aydınlanmasını sağlayan bilgi, varlık nedeninden arındırılarak; bir araç, meta-sömürü unsuru haline büründürülmüştür. Bu durum insanlığı ilerletmeye değil geriye, aydınlanmaya değil karamaya doğru sürüklemektedir. Küreselleme çağında bilgiye ulaşmak artık daha çok sınıfsal bir problem haline almış, parasız olan üniversitelerin kapısından içeri adım atabilirken, parasız olmayan ancak kapısından içeriye bakılmakla yetenir duruma düşmüştür. Zar zor üniversiteye girmeyi başaran öğrenciyi ise –ki artık bu bir müteri sayılır- bir çok ekonomik zorluk beklemektedir.

İrkette en üniversitelerde akademisyenlerin de misyonu kullara göre ekileniyor. Finans kapital lehine olan değerlendirmelere, yani üniversitelerin ticarethaneleştirilmesine ve bilginin mallaşmasına karşı ses çıkarmadıkları sürece, "tüccar" etiketini alınlara yeme "onurunda" bulunacaklar. Bu durumun en manalı örneği, üniversitelerde yapılan bilimsel ve akademik faaliyetlerin tekellerden sipariş ve piyasaya sunmak için yapılan "kar değeri" yüksek "proje" faaliyetler olmasıdır.

Ba ka Bir Üniversite Mümkün
Ya adımız topraklar üzerinde

Geçtiğimiz sayı oluşturan teknik bir hatadan dolayı eksik yayınlanan yazının kalan kısmını bu sayıda yayınlıyoruz. Okurlarımızdan özür dileriz

Hammaliye Kurulu

Üniversite olgusu ya hiç tartışılmamış ya da tartışılması sadece resmi ideolojinin kalıpları arasından çıkarmayarak, kısır bir döngünün içinde, "nasıl tartışılması gerekir?" sorusundan uzak ve sürekli olarak kendi kendini tekrar ederek diploması odalarında hapis tutulmuştur. İnsanlar beyinlerine yüklenen kalıplarla alıktırılmaları, köreltilmeleri, son kertede de robotlaştırılmalarıdır. Düşünemeyen, üretmeyen, her zaman egemenler tarafından kullanılmaya hazır hale getirilmemiş günümüz klasik insan tipolojisi kapitalizmin bizlere biçtiği rolün trajik sonucudur. İnsani değerlerin piyasaya çıkarılması ruha ayaklar altına alındığı, emperyalist savaşların tüm vahşiliğiyle devam ettiği, her alanda yaratılan rekabetin insanlık değerlerinde belirleyici olduğu, yüz yıllık mücadeleler sonucunda edinilen sosyal hakların neo-liberal politikalarla hızla gasp edildiği ve tüm sosyal alanların piyasa mantığıyla düzenlendiği bu çağda insanlık artık yok olma eşiğine gelmiş bulunmaktadır. Fakat insanlığın kurtuluşu yine insanlığın elindedir. Kendi alternatiflerimizi yaratmalı ve bunlar doğrultusunda mücadeleye girişilmelidir. Dolayısıyla bugün içinde bulunduğumuz sosyal alanlarda mücadeleyi ilerletmeli ve derinleştirmeliyiz. Üniversiteler sadece ders verilen yerler değildirler. "Paşaların" tembihlediği gibi siyasetin yapılmadığı yerler de olmamalıdır. Zaten gençlerin trajik bir

ekilde yaşıyor olduğu kültürel alanda değerler, hemen hemen her alandaki yozlaşmış durumun sorumlusu üniversitelerde siyaset yapmayı yasaklayan korku mu zihniyettir.

2006 baharında başta Avrupa ülkelerinde olmak üzere dünyanın çeşitli yerlerinde "68 Ruhu'nun" yeniden dirilmesi heyecan vericiydi. Başta Fransa olmak üzere Almanya, Yunanistan ve İtali'de neo-liberal politikalarla karşı dev gösteriler düzenlendi. Fransa'da aylar süren kampüs işgalleri, gösteriler ve barikat çatışmalarının ardından CPE diye anılan "yeni eğitim alım sözleşmesi" parlamentoda kabul edilmesine rağmen, geri çekildi. Bu Fransız gençliği ve halkı adına değerli bir zaferdi. Almanya'da üniversitelerin piyasalaştırılmasına karşı dev yürüyüşleri ve gösteriler yapıldı. İtali'de toplu taahhümlerin özelleştirilmesine karşı barikatlar kuruldu, günlerce süren çatışmalar yaşandı. Yunanistan'da üniversitelerin özelleştirilmesi için hazırlanan yasa parlamentodan geçemedi ve ertelendi. Yasanın tekrar görüşülmeye başlanmasıyla birlikte Yunanistan sokakları protestocularla dolup taştı. Ülke çapında yasaya karşı onbinlerce kişi gösteri yaptı.

Neoliberal politikalarla karşı dünya çapında gittikçe artan bir öfke ve başkaldırı var. Bu başkaldırı kendisini her alanda gösteriyor. Eğitim, sağlık, ulaşım alanlarında neoliberal saldırılar doğrultusunda karşı saldırı da kendisini vakit kaybetmeden gösteriyor. Bugün bizlere düşen görev "üniversite" olgusunu her yönüyle tartışmak ve mücadeleyi sürekli tirmektir; "başka bir üniversite"ye kadar...

Kaynaklar:

Kavram Sözlüğü 1 – Türkiye ve Ortadoğu Vakfı

Kavram Sözlüğü 2 – Türkiye ve Ortadoğu Vakfı

Eğitim Neye Yarar?- Fikret Başkaya
Özgür Üniversite Forumu, Üniversite a. / Ocak-Mart 2002

Üç Saat Onbe Dakikada Bir Hayat

Ceyda Alçıcıoğlu
ceydaalcioglu@yahoo.com

Yorucu, bo ucu, sıkıntılı bir hafta geçirdim. Sınav haftası yüzünden. Çünkü; sınav haftası, bütün gün çalışmak demek. Sınav haftası, bütün bildiklerini belirli sürede, bir kâ ıda dökme çabası demek. Bir dönemde ne öğrenmi sen; sana verilen sürede, verilen soruları cevaplamalısın. Sınıfta çok iyi dinledin, anladın; ama o gün canın sıkın ve sınavda hiçbir şey yapamadın. Kaldın demektir. Notunu düzeltmek için bir sonraki sınav haftasını beklemek zorundasın. Bütün bildiklerini bir saat boyunca bir kâ ıda dökmek zor; bunun yanında bütün hayatını üç saat onbe dakikada bir kâ ıda dökenler var. Bunlar Ö renci Seçme Sınavı ma durları. En iyi bölüme, en iyi üniversiteye girmek için yarı anlar. Yine aynı mesele ÖSS günü ya hasta olursam ya depresyona girmi sem? Hayatından bir seneyi harcayıp, tekrar hazırlanıp ÖSS'ye girmelisin. Bunun üstüne etrafında bir dolu insan "hadi kızım", "ba arabilirsin", "unutma seninleyiz" diye baskı yapıyorsa ÖSS'de ba arılı olmak bir o kadar daha zorla ıyor. Bilgi birikimi isteyen ÖSS'de; e er stres olmayan, baskı olmayan bir ortam olursa ba arı yakalanabilir. Oysa bunu yapmak neredeyse imkânsızdır. ÖSS 'ye hazırlanan her genç son senesinde asosyal olur. Olmak zorundadır, kendini olmak zorunda hisseder. Zaten her arkadaşının sana rakip oldu u ö retilen bir ortamda mutlu olabilmek ne mümkün? Ö rencilerin haline çok üzülüyorum. Ne yazık ki ben de bu bozuk sistemin içinde bir liseliyim. yi bir bölüme ve üniversiteye seçilmek istiyorum. Bu yüzden lise yıllarımı üç saate hazırlanarak geçirip, bütün hayatımı daha "ba arılı" ya amak zorunda hissediyorum.

ÖSS'ye hazırlanan Hasan Basri istedi i bölümü kazanamayıp ÖSS'ye tekrar hazırlanıyor. Hasan'a sordum;

Ceyda: Neden ÖSS?
Hasan: çinde bulundu umuz toplumda bir yer edinebilmek, sınavı p meslek sahibi ÖSS'yi seçtim. Aslında ben ortaokuldan sonra Fen Lisesi sınavlarına katıldım ve kazandım. Girdi im okul da ÖSS'ye hazırladı ı için seçmi bulundum. Ailemin da bunda etkisi oldu; ama kesinlikle bana illaki ÖSS diye baskı yapmadılar. Benim ki isel tercihimdi Fen Lisesi'ne girmek.

Ceyda: Hangi bölüme ve üniversiteye seçilmek istiyorsun?

Hasan: Tıp bölümü, Akdeniz Üniversitesi'ni isterim.

Ceyda: Neden tıp?

Hasan: Tıp isterim; çünkü toplumda saygı gören bir meslektir. Geliri fazladır. Bir da insan hayatı kurtarmak çok özel bir i tir. Herkes yapamaz.

Tabi ÖSS gerçe i vardır ki tıp kazanan ö renci en yüksek puanı almı demektir.

Hedefin büyük olması

lazımdır. Ben zoru ba armak isterim. Çıtayı her zaman yüksek tutmak lazımdır ki hayat boyu ba arılı olasın. Bu yüzden hem çocuklu umdan gelen hayali gerçekle tirmek, hem da en iyiyi ba armak için isterim ben tıp kazanmayı.

Ceyda: Bu sınava nasıl hazırlandın? Bir dershaneden yararlandın mı? Ya da özel ders aldın mı?

Hasan: Evet yararlandım tabi. Geçen sene da, bu sene da hem dershaneden hem özel derslerden yararlandım. Çok çalış tım. Sabah 5'te uyanır çalış ırım ben her gün. Bu sınavı kazanmak emek ister.

Ceyda: Bu sınava hazırlanırken okulun sana ne kadar faydası oldu? Yani özel dersler ve dersane olmasa bu kadar büyük bir hedefin olur muydu?

Hasan: Hedefim tabi ki büyük olurdu. Benim hayalimdir bu ve hayalimden vazgeçmezdim. Daha zor olurdu kazanmak, biraz zaman alırdı belki; ama gene da azimle hedefime do ru ilerlerdim. Ama tabi ki dersane olmadan ÖSS'yi kazanmak çok zordur. Okulda verilen e itim hiçbir zaman ÖSS için yeterli olmaz. Mutlaka ya bir dersaneden ya da özel derslerden yararlanılmalıdır. Zaten okullardaki ço u ö retmen ya bir dersanede i lemekte ya da özel ders vermektedir.

Ceyda: Ülkemizde de üniversiteler var, onları neden hedeflemedin?

Hasan: Benim istedi im bölüm buradaki üniversitelerde yoktur. Bence Türkiye'deki üniversiteler daha profesyoneldir. Orada verilen

e itim buradaki üniversitelerden daha iyidir. Bir da yurt dı ında okumak ayrı bir deneyim ve hayat tecrübesidir. Ben bunu ya amak isterim.

Ceyda: ÖSS'ye hazırlanırken sosyal ya amın nasıldı?

Hasan: ÖSS'de ba arılı olmak isteyen her ö renci bazı eylerden feragat etmelidir. Mesela ö renci haftada altı gün çalış ırsa, bir günlük e lence i hak edebilir. Bir yerlere gelmek isteyen biri hayatından bazı eyleri feda etmek zorundadır; aksi takdirde asla ba arılı olamaz. Bu hak edebilme i dir. E er çalış ıp hak etmi sen televizyon izleyebilirsin ya da arkadaş larınla bulu abilirsin ya da sevgilini görebilirsin.

Bir de dersanelerde ö rencinin birebir uygulaması için programlar çıkarılır. Sen programa göre hareket edersin. Bence bu çok saçma bir uygulamadır; çünkü çalış mak ö renciye kalmı tır. Ba arılı olmak isteyen bir ö renci ne yapaca ını gayet iyi bilir ve uygular. Sonuçta tek yapmak gereken çalış ıp, hak etmektir.

Ceyda: Son olarak bir ey eklemek ister misin?

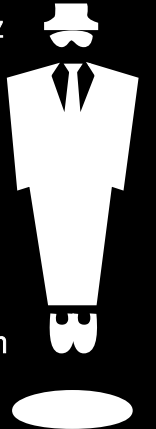
Hasan: Mevcut olan sistem bu sınavı, tıp kazanma sınavı olarak görmektedir.

Ö retmenler ve aileler en yüksek puanla tıp kazanılabilece i için ÖSS'de ba arılı olan ö renciyi tıp kazanan ö renci olarak görmektedirler. Benim hayalim doktor olmaktır; ama bu en iyisi olmak meselesi de beni gerçekten derinden etkiler. Bence ÖSS'ye hazırlanan ö renciler ileride kendisini nerede, nasıl görmek isterse, o yönde seçimler yapsınlar. Sırf en iyi olmak u runa sevmedikleri bölümler seçmesinler.

Bir da ÖSS'nin yılda bir kez olması çok kötü bir eydir. Ö renciler bir üniversiteye yerle mek için bir sene beklemek zorunda kalır. Bunların yanında meslek okullarıyla ilgili yanlı uygulamalar vardır. Mesela motor bölümünde el becerisi çok iyi olan bir ö renci ÖSS'de ba arılı olamadı ı için bir üniversiteye yerle emeyip, açıkta kalıyor ya da konservatuarda çok ba arılı olan ir ö renci ÖSS'de ba arılı olamadı ı için tekrardan hazırlanıp sınava girmek zorundadır.

Bozuk sistemde dersanesiz, özel derssiz ÖSS'yi kazanmak zor. Ö retmenlerin de bundan ikayetleri pek fazla yok belli ki. Sınıfta yapamayan ö renciyi hiç çekinmeden özel derse davet ediyorlar. Çekinmeden gel biz seni ÖSS'ye hazırlayalım deyip dersanelere çağ ırıyorlar.

Hasan da hem hayali için, hem en iyiyi ba armak için çok çalış ıyor. Bu düzenin içinde yapmak zorunda kaldı ı tek eylemi durmadan yapıyor "ÇALI MAK"

Gri - Yeşil - Sarı

Erkal Tülek
erkalayaz@hotmail.com

Gri

ki genç adam yürüyorlar. Bir tanesi bir ey anlatmı , onun sessizli i var.

Sa daki, pabuçlarının burunlarını görene kadar e mi kafasını, aksak bir akı kanlıkla adımlarını atıyor. Soldaki, elleri montunun cebinde, beresini gözlerinin hemen üstüne kadar çekmi dümdüz kar ıya, iyice uza a bakıyor.

Biraz böyle gidecekler. Efkâra fevkalade yakı ıyor.

“Aramadı di mi?”

Pabuçlarının burunlarından kafasını kaldırdı sa daki.

A açların hepsi tümüyle yapraksız. Yamru yumru uzayan koyu çıplak kollar, gri gökyüzünün önünde duruyor. Sa a sola çevirdi ba ını. Birkaç tane i neli aradı. Olanı biteni kavaklar ve ıhlamurlar. Soldaki, sorusundan vazgeçti ini ispatlamak istedi.

“Gel, eve bir eyler almam lazım.”

Marketten tuvalet kâ ıdı, bula ık deterjanı, peçete, ekmek

ve tavuk butu aldılar. Fazla kalmadılar içeride. Çıkıp hiç uzatmadan, parka saptılar, eve gideceklerdi. Pabuçlarının burunlarını görene kadar gene e di kafasını sa daki. Ama bu sefer o ekilde çok kalmadı. Belki on belki de yirmi adım ya attı ya atmadı hiçbir ey söylemeden sa a do ru ko tu, uzakla tı. Belliydi ama: Kaçma gibi de ildi, “sen devam et, hemen dönece im ben” türünden. Çok kalmadan zaten elinde siyah, içi görünmeyen bir po etle döndü.

Arkadan bakana manzara iyice güzeldi artık: Yamru yumru, çıplak kollarıyla, gri gökyüzünün önünde a açlar. A a ıda iki genç adam. Sa daki, yani kafası e ik ve duralamalı yürüyen ve soldaki, dümdüz kar ı uzaklara bakan. Sa daki: Sa elinde, içi görünmez siyah po et ta ıyan. Soldaki: Sol elinde, içinde süper market malları görünen beyaz po et.

Kapıdan girdiler. Soldaki, tam dı kapının önünde “anahtarını getirdin di mi” dedi. Sa daki ,e ik ba ını sallayıp onayladı.

Bir-iki geveleme oldu mutfakta:

“Aç mısın?”

“Çok de il.”

“Butları tavaya koyayım mı?”

“Acelesi yok.”

Dolaptan bir bira açtı soldaki. ki tane su barda ına pay etti. Birer tabure çekip oturdular. Masadaki kâsenin dibinde kalmı tuzlu fıstıkları önlerine çekti soldaki. Yediler bir süre. Soldaki barda ı kaldırıp ortaya uzattı, sa daki dokundurdu hemen. Soldaki, yuvarladı hızla barda ı, sa daki ortalama bir yudum aldı. Sa daki, siyah po etin içinden bir bira çekip çıkardı, soldakinin bo barda ını geri doldurdu.

“Radyoyu açayım mı?”

“Aç.”

Dü meye bastı. Fakat ses gelmedi. Orasını burasını kurcaladı. Sa daki uzaktan kabloyu görebiliyordu, seslendi:

“Fi i takıl de il.”

Gülmeye ba ladı soldaki. Ama tuttu hemen kendisini. Tekrar bastı dü meye. “Sorun gelece inirse” diye ba layan emeklilik sigortası reklamı çıktı birden. “Garantili gelecek” diye sürdürü biraz. Sa daki, burnundan birkaç yarı gülme nefesi saldı. Soldaki, kafasını öteye çevirip di leri ile dudaklarını ısırđı iyice, kahkahasını tutmaya çalı ıyordu.

“Öykü gibi oldu.”

“Evet.”

“yi öykülerdeki gibi.”

“Ya!”

Sa daki, biraz a a ılara baktı. Soldaki, radyoda birkaç kanal gezdi. Be enmedi hiçbirini. Kapattı radyoyu.

Sa daki, tavu un po etini açtı, sıyırıp jelatini tavukları muslu un altında yıkadı. Keskin bir bıçakla iki üç parçaya böldü. Budun ucundaki sarı kıkırda ı, baca ı havaya dikip kesti. E ildi a a ı, alt dolaptan, kapaklı teflon tavaya aldı. Oca ın üstüne koydu.

Ye il

Annem parlak bir kepçeyle çorbaları doldurdu.

Tabakların yanına bardakları sıraladı. Biraz bekleyip benden i eyi isteyecektir. Babam az sonra gelir. Lavabodan su sesiyle birlikte gülmesi duyuluyor.

yerinden bir hikâye var, kesin. Hemen anlatmayacaktır.

Kepçeyi geri koyunca bo kâse güzel çınladı. Elime ka ı ımı aldım. Pembe-turuncu çorbanın içinde, ehriye tellerinin arasında

ufak ufak gezdiriyorum. Karı tırdıkça maydanozlar batıp çıkıyorlar. Onların ye iliyle her ey çok güzel oluyor. Bu ye il, ne tam çi maydanoz rengi, ne de erken katıp çokça pi irilmi in. Renkte ayar tamama erdikçe sohbet güzelle ir, uzar; kadınlar gizlice bunu dü ünürmü . Cep telefonu çaldı. Babamınki. kinci defa çalmadı. Bir elinde havlu di erinde telefon odaya girdi babam. Keyifle, “Fadime'ymi !” dedi. Annemin de ho una gitti; iner çıkar seste, “Hıı!” dedi annem.

Gülümsediler.

“Bir ça rı da sen bırak.”

“Yeme i yiyelim de, sonra”

“ki dakika bırakıver i te”

“Yoktur bir ey.”

“Halil, bizden konu mu tur, ondan aradı.”

“Varmamı tır ki daha Halil”

“Çoktan varmı tır”

“Dayın demi tir ça rı bırak diye”

“U ramadı diye kızdı belki”

“Bilmem”

“Hadi sen de bırak bir ça rı, Halil'le iyice dalmı tır o”

Ba parma ı tam ortada kula ına götürdü telefonu babam. Sonra indirip masaya bıraktı. “Tamam” dedi anneme, o da “yi” diye cevap verdi. Konu uyorken babam çorbayı içip bitirmi ti aslında. Gene de “Bana da çorba versene” dedi. Annem bo kâsedden kepçeyi aldı. Kenarına çarptı kepçe, uzun uzun çınladı kâse. Birazdan i yerindeki hikâyeyi anlatmaya ba layacaktır babam.

Sarı

Köye yakın yüksek bir duvar var. Lojman nizamîyesinin sol duvarı. Kenarından dönüp sokağa bakanacaktık, onlar da caddeye çıkıyordu. Çarpı tık. Bizi fark etmemi lerdî. Önde yürüyen, arkasına dönmü numaradan sinirli el hareketleri yapıyordu. Sürekli "Heke endazêyar hemu perê te bîdê te, tîyi bîzani tî hatîyi jî kar avêtan!" deyip duruyordu gerideki. Cırtlak bir sesi vardı.

Hiçbir şey demedi Mehmet. Üstünü silkeledi. Arkada kalan gülüp duruyor, biraz da zorlayarak kahkahalar atıyordu. Anlatılmaz kelimeler giriyordu gülün içine. Mehmet'in yüzüne baktım, göz göze geldik, numaradan gülümsedi, hemen indirdi gözlerini. Belli kasılmı.

akala maya bavadılar. Arkadaki öndekine "Mêze tîji fêm kîr tî karêda derxîstîne jîberku tînuکاری serxwe bîsekîni." dedi ilk. O da, "Çîma tî çavnebarî dîki layê kuçîk!" diye cevap verdi.

- Tî bîzani ez pîr çavnebarîm jî ber avitandîna te hevîstîna te..

- Penc kuru perê te tune, karê te tune, tî dîteqî
- Nema a teji tune, diz, te erdê xîstîye perê teji dîziye..
- De here wê da kravatu sako nabe diz..
- Çava nabe? Kamuflej layê mı, aha, kar jî qediya, pere jî çu...

Mehmet silkeledi durdu ama leke siyah kuma tan hemen çıkmayacaktı. Gene kısaca bana baktı, hemen indirdi gözlerini. Arkamı dönüp ufaktan yürüdüm. Bir iki adım oyalandım. Çok sürmeden geldi. Yi misin dedim, iyiyim, iyiyim, diye yineledi. Sonra yeniden ayaklarımızı uydurduk. Bir süre sonra "Konu tuklarını anladın mı" diye sordu. Ben konuya dönmesini bekliyordum. Az da olsa a ırımı tım. Yüzüne baktım. "Biraz" diye cevap verdim. Bir süre, sorar, diye bekledim. Sormadı. Belki de o da anlamı tı. Devam ettik.

Sesini iyice alçakta tuttu önce. Bir iki cümle ile geli anımsatacaktı. Görünü ü sakindi. Sakin görünmeyi fevkalade iyi becerir Mehmet. İnsan yüzüne bakmadan konu ur. Bir eyleri inceler ya da dümdüz karılarda gözünü gezdirir. Bo luk olunca da göz ucuyla dinleyen yüz ifadesini gözetler.

Meral'in söylediklerinden bahsetmi ti. Bir süre durdu. Bana bakıyordu. Yüzünü biliyordum. En durgun, en renk vermez, ne varsa belirsizle tiren hepsi onda. Her dü üncemi görebilir artık. "Kıyası yapan ben de ilim, sensin" demi Meral. Gene adı belirsiz ki i. Kaç yıldan sonra. A ır, sindirememi belli. Konu uyor. Ama sesi, kendine dinletir gibi, anlatır gibi de il. Hepsini iyice dinleyip, dü ünme, bir eyler söylemek istiyordum. Aklım kayıp gitmi ti fakat. Çünkü biri arkadan durmadan sesleniyor, hızlı adımlarla bize yeti meye çalı yordu. Mehmet fark etmemi ti bile, ben de arkaya bakmamı tım fakat kula ım adamın sesine takılmı tı. yice yakla tı.

- Beyler,

Yava ça döndüm. Mehmet de döndü. Bir jandarma. Rütbesi kolunda.

- Bir dakika durur musunuz?

Durduk.

- Deminden beri size sesleniyorum.

Yanımıza gelmesini bekledik. Derinden bir soluk aldı. Gençten bir çocuk.

- Lojman giri inin orada askerin yanında bir çocuk var. Eliyle lojman nizamîyesini, demin Mehmet'e çarpan çocu u gösteriyordu. Yanında koluna girmiş bir asker, dikiliyorlardı. Öbür çocuk da, ileride cadde refüjündeki kavak a acına yaslanmış soka ı izliyordu.
- Tanıyor musunuz?"

Mehmet pek ho lanmamı tı sorudan. Terslik yapacağını dü ündüm. Canımızın sıkılmasını istemiyordum.

Engellemek için davranıp cevabı ben vereyim dedim. Sol koluyla hafiften geri itti beni, bekle, der gibi elini az kaldırdı.

- Niçin soruyorsunuz?

Asker de bu sorudan ho lanmamı tı. Sa ına soluna bakındı. Burnuna de dirdi elini.

- Tanıyor musunuz, tanımıyor musunuz, onun urasında bir soru sorduk.

Döndü yürümeye bavadı, Mehmet. Hiç tereddüt etmemi ti. Ben de ona uydum. Asker bir süre öylece kaldı. Dursamı, ko up bize yeti se mi? Ne yapacağını bilemedi. Gerildi ini, onu arkada bırakmı ken bile görebiliyordum.

- Karde im bir soru sorduk. Adam gibi cevap versenize.

Çocu un cebinden yedi yüz seksen milyon para çıktı. Asker görmü , çarpı ınca senin pantolonunun cebine elini sokmu .

Arkaya döndüm. Asker elindeki çubu a benzer bir eyle Mehmet'in pantolonundaki izleri gösteriyordu.

Mehmet durdu biraz. Arkasına döndü. Askerin yüzüne baktı.

- Güzel karde im. Adamı rahat bırakın.

Dönüp dikkatle Mehmet'e baktım. Açıkçası a ırımı tım. Az önce caddede makineden para çekmi tik. Çok çekme, makinede de kalsın, diye takılmı tım hatta. Asker konu tuktan sonra dönüp kontrol etmedi. Ceplerini yoklamadı bile. Tekrar döndük. Bir ey desem dedim. Diyemezsin; Mehmet sola bakıyor, vücudu konu maya engel. Belki bir iki cümle eder diye bekledim.

Konu mayacaktı. Dönüp hafifçe, göz ucuyla askere baktım, soka ın ba ındakine eliyle "sal sal" der gibisinden hareketler yapıyordu. Çocu u saldılar. Uzakta, kava ın dibinde bekleyen de hemen a a ı do ru yürümeye bavadı. Belli az a a ıda bulu acaklar. Önüme döndüm. Mehmet'in nereye baktı ını görmek için yüzüne baktım. Solda, ileride bir parkta gözleri. Giri inde de güzel bir salkım sö üt salınıyor. Dalları yere kadar. Sarıyla ye il arası yaprakların altında gövdeye yakın bir bank.

- Gel u banka oturalım.

- Olur.

Giri te seyyar çaycı rast geldik, çay ister misiniz, diye sordu. Birer tane aldık. Ceketin cebinden bir iki bozukluk çıkardım.

Dönüp Mehmet'e be yüz var mı dedim. Banka oturmu , dirsekleri dizinde, öne e ilmi iki eli saçlarının arasında. Beni duyunca geri sıçradı. Saçları da ılmı . Ceketinin di cebine soktu elini. Parayı uzattı. Alıp, avucumdaki bozuklukları çaycının avucuna bo alttım. Adam uzakla tı. Ben de banka oturdum. Yaprakların altından gökyüzü ve sokak güzel görünüyordu. Aklımı toparlayıp, Meral'in söylediklerini dü ünme istiyordum. Uzakla mı tım. Ne diyecektim? "Bo ver" ya da "sonra konu uruz" demesinden de ürküyordum. Bir ey gelse, ba ka bir ey, her eyi gereksiz kılma diyordum. Bekledik. Konu madık da. Çay yumu acık sıcaktı.☒

kütüp-ha!-ne?

ben okudum, pek hazettim

İfa Alçıcıoğlu
sifa_alcicioglu@yahoo.com

Asıl adı Abdülkadir Pirhasan olan Vedat Türkali 1919 yılında dünyaya geldi. 1951'de siyasal eylemlerde bulunmakla suçlanarak tutuklandı. Askeri mahkeme tarafından dokuz yıl hapis cezasına çarptırıldı. Yedi yıl sonra koğulu olarak serbest bırakıldı.

Vedat Türkali 1944-1950 arası baskı döneminde devrimci sanat çevrelerinde ilk kez el altında dolaştırılan gizli şiirleriyle özellikle "İstanbul" şiiri ile tanındı. (Hani u Edip Akbayram'ın a zından dinledi imiz ünlü İstanbul arkısının salkım salkım tan yelleri esti inde... diye ba layan şiiri) şiir u ra larını, gizlilik döneminden sonra dü tü ü hapis hane de mapusluk süresince de sürdürdü.

1958 yılında cezaevinden çıktıktan sonra sinema alanında çalıştı. 40'ın üzerinde senaryo yazdı ve üç filmin yönetmenliğini yaptı.

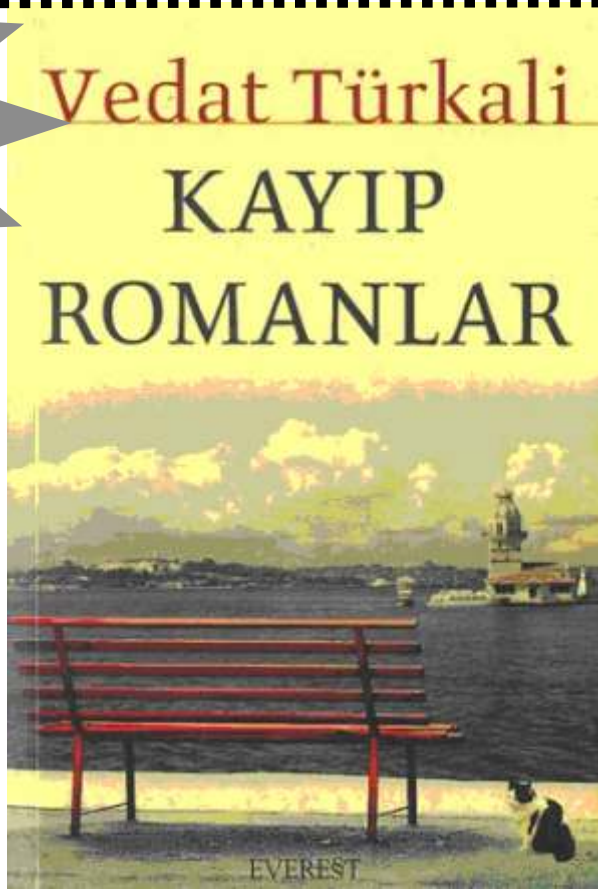
Türkiye Komünist Partisi'nin tarihi niteliğindeki, İkinci Dünya Savaşı döneminin siyasal yapısının sergilendiği Güven adlı iki ciltlik romanını 10 yıl gibi bir sürede yazdı. (Yazar bu romanı rahat yazmak için 10 yıl Londra'da kaldı.)

Son romanı Kayıp Romanlar'ı 2004 yılında yazmıştır. Kayıp Romanlar, Güven romanından yola çıkılarak yazılan bir eserdir.

Romanında yer alan, Doktor Nahit Kotar, gençlik yıllarındaki politik faaliyetlerinden dolayı Türkiye'den ayrılmak zorunda kalmı, Avrupa'nın çeşitli ülkelerinde Türkiye Komünist Partisi adına çalışmalar yürütmü. Bu süre zarfında birçok kez Sovyetler Birliği'ne ve Doğu Bloku ülkelerine gitmiş. Oradaki komünist örgütlerin faaliyetlerine ve eğitim programlarına katılmıştır. Bir yandan da doktorluk mesleğini sürdüren Kotar, TKP'nin iç çekişmelerinden nasibini almı, bir dönem uzaklaştırılsa da o kendisini partisinden ayrı düşünmemiştir.

Doktor Nahit Kotar, yıllar süren siyasal sürgünden, tutkuyla başarılı oldu İstanbul'una dönebildiğinde yetmiş sekiz yaşında bir delikanlıdır. Devrimci bir emeklilik yaşam çizgisi çekmiştir kendince. Almanya'da iken hasretiyle yanıp tutuştu İstanbul'uyla özlem giderecek, diğer ülkelerde sürekli içinde olduğu sanat etkinliklerini ülkesinde izleyecek, artık kapalı olan eski örgütü adına diğer ülkelerde sürdürdükleri etkinliklerden üstünde kalmı yüküce parayı vereceği en uygun örgütü arayıp bu ağır yükten kurtulacaktır. Birarada adını verdiği bu proje Türkiye haklarının kültürünü taşıyan, onları kaynaştıran ve birleştirilen bir oluşum meydana getirmek çabasıdır. Kitapta yer alan Kürtler ve Ermenilerle ilgili düşünceler bazı çevreler tarafından Kürt ve Ermeni propagandası yapıldığı iddialarında yayılmıştır. Ancak verilmek istenen mesajın "bütün halklar kardeşler" olduğu kitapta açık bir dille söylenmiştir.

Türkiye'deki yasal problemlerini Avukat Mustafa'nın da yardımlarıyla alan Nahit Kotar, yıllar önceden bildiği bir yerde ev kiralar ve Türkiye'deki hayatına bakabilir. Amacı, hem ömrünün kalan bölümünü kendi ülkesinde geçirmek; hem de TKP'den kendisine kalan 'emanet'i bırakacak güvenilir bir örgüt bulmaktır. Avukat Mustafa'nın 'eski komünist'lerle ve yeni nesil gençlerle tanıştığı Nahit Kotar; Esmeye adında genç bir kadınla tanışma hayatı hiç de beklemediği yönlerde doru akmaya başlar. Aralarında yaşıyor olmaları, inandıklarının

tam karışında de erler tablosunu benimsemiş görünen bu genç kızla, Esmeyeyle karışılması yeni bir dönem başlatmıştır. Kızgınlıklar, karışıklı suçlamalar içinde başarılı oldukları de erleri tartışmaları, birbirlerini gizli, açık, kaçınılmaz biçimde de kendilerini sorgulamaya başlamalarıyla yepyeni bir yola dönerler.

Esmeye, 28 yaşında feminist, aykırı tavırlarıyla dikkat çeken, kararlı aynı zamanda komünist genç bir kadındır. Doktora olan merakı ve saygısı bu ilkiyi gizli den gizliye yürütmelerini sağlamıştır. Dr. Nahit'in romanında sıklıkla duyduğumuz iç sesi aradığı farkını vermiş oldu "acaba"ları da yansıtmaktadır.

Dr. Nahit hep isteyip de yapamadığı şeyleri sıraya koyar İstanbul'a geldiği zaman, ilki; edebiyattır. Edebiyat, hep uzaktan bakıp bir türlü yaklaşılamaz tutkusudur.

Dr'un ve bir roman yazmayı düşünmektedir. Bu hayalini ara ara kitaba giren Vedat Türkali sayesinde gerçekleştirmeyi düşünmektedir. Vedat Türkali bu yönüyle de kitaba ayrı bir hava katmaktadır.

İkinci ise İstanbul'u gezmek, çocukluğunun, gençliğinin geçtiği yerleri yeniden görüp keşfetmek arzusu. Kitapta yolum İstanbul'a kıyıldı ve da görülmektedir.

Bu zorlu serüvende türküler hep yanında olmuştur Dr'un. Türkülerle kurduğunu Vedat Türkali'nin kendi özel zevkidir. Yaptığı bir röportajda türkülerle ilgili bir soruya verdiği yanıtı verir:

Siz, 'türkü'yü nasıl tanımlıyorsunuz? Roman ve müzik ilki kişi 'Kayıp Romanlar'da çok belirgin. Türküler biraz da bu coğrafyadaki halkların sesi olarak yer almı. Doktor'un projesinde de bu türküler etkin. Bu projenin ütöpik bir yanı var. Ne dersiniz?

"Evet müzikle, özellikle de halkların türküleriyle sarmala dola roman. Doktor'un, türkü ağırlıklı 'bir arada' tasarısı ütopya gibi görünse de, temelinde çok gerçekçi aslında. Halkların 'birarada' korkusuzca türkülerini söyleyip oyunlarını oynayabildikleri demokratik, özgürlükçü ülke özlemi hiç de kavu ulamayacak bir düşünce de il. Belki de en gerçekçi özlem! Günlük yaşam antılarından yıllar boyu süzülerek gelmiş türküler. Basit insanların en temel özlömlerini, tutkularını, düşüncelerini, iç dünyalarını yansıtır. Sadedir, yalındır, dupdurudur. Bilirsiniz, Nâzım da vurgundur türkülere. "Aldattım gülüm/ Türkülerimi aldatmadım" der bir şiirinde. Bilgim pek derin de ildir, ama düşünün müziği. Türküleri, bizim eski alaturkayı, klasik Batı müziğini, pek ayırım yapmaksızın aynı mutlulukla dinlerim. Ama türkülere daha yakın duyarım kendimi. Anadolu insanıyım; mayamda var demek! Tasarlarken, bu mayayı çalmak istedim 'Kayıp Romanlar'a! 'Kayıp Romanlar'daki Doktor Nahit'in müzik zevki bütünüyle benim zevkimdir."

Kayıp romanlar bir birikim aktarmasıdır. Dr. Nahit'in birarada projesini emin ellere devretmek için çıktığı zorluklarla dolu bir yoldur. Dr'un bu zorlu yolda yaşadığı ilki kileri, iç hesaplaşmaları... Ayrıca; ülkenin özgürlük kavgası yolunda savaş verenlerin, tarihten gelen ve çözüm bekleyen Kürt, Ermeni sorunlarının, tüm bu sorunlarla birlikte gelişen mafya olaylarının ve Esmeye'nin hikayesi...☒

T'ye...

ma ara

Pencere açılmayacak, dış arısı içeriye hiç gelmeyecek!
 çe dönecek, içte arayacak... Büyüyecek, ço alarak
 azalacak. eher arkısı dinleyecek, çoban olacak ve
 gidecek! Ço aldıkça, yok olacak; bitecek!

psilat/ 2008

Halil Karapa o lu

Canlanisa Çağrı

Canlanir güneş her sabah
 Atar üzerinden karanlığın ölü toprağını
 Sökmez gecenin esareti güneşe
 Canlanir inadına her sabah

Canlanin!
 Canlanin insanlar!
 Güneş gibi...
 Boyayın!
 Boyayın maviye beyaza yeşile
 Karanlık geceyi...

Bu acı üreten diyar
 Bu atomların ülkesi
 Verecektir elbet son nefesini
 Gömülecektir insanların kardeşliğine
 Canlanacaktır ama yeniden
 Canlanacaktır insanın merhameti ile
 Ama bu kez
 Acı filizlenmeyecektir
 Tekrar doğan diyarın bedeninden

Celal Özkızan

Baraka Kültür Merkezi'ne;

Kan akıttılar topra ına, ayırdılar seni ikiye
 Ilık bir temmuz safa ı girdiler ada'na
 Barı harekatı koydular adını
 Rumlar güneyine Türkler kuzeyine yerle ti
 Irkçılık yapıp dü man ettiler iki milleti
 Sevdamızdan vazgeçemeyiz birle tirece iz bu iki toplumu

Selçuk, 16.3.2008

Olimpiyat Oyunları Tarihi Ve 2008 Çin Olimpiyatları

Mehmet Adaman
adamanmehmet@yahoo.com

Antik (Klasik) Olimpiyatlar

Antik Olimpiyatların tarihi tam olarak bilinmemekle birlikte hakkında pek çok söylenti vardır. Olimpiyatların tarihinin MÖ XIV. yüzyıla kadar uzandı ı tahmin edilmektedir. Oyunların Yunanistan'ın Olympia yöresinde ba ladı ı tahmin edilmektedir. MÖ 776 yılından itibaren ise oyunların tarihi kesin olarak tutulmaya ba lanmı tır.

Oyunlar 12 yüzyıl boyunca hiç ara verilmeden, her dört yılda bir yapıldı. Bir süre Yunan yarımadasının, daha sonraları da Yunanistan'ı ele geçiren Romalılar yoluyla tüm Roma mparatorlu u'nun katılması ile devam etti.

Tanrılar veya yöresel bir kahraman adına yapıldı ı tahmin edilen bu büyük ölenin, ilkel de olsa, mutlaka dine dayalı bir ba langıcı bulunuyor. MÖ 776 yılında yapılan ve I. Olimpiyatlar olarak adlandırılan bu oyunların programında yer alan ve 192 metrelik sahanın boyuna e it "Stadion" olarak tanımlanan yarışmanın galibi Coroebus da ilk Olimpiyat ampionu'dur. Geleneklere göre, her Olimpiyat Oyunu bu yarış ı kazanan atletin adı ile anılıyor.

Zamanla, yarış ma sayısı artırıldı, program bir günden be güne uzatıldı.

XIV. Olimpiyatları'ndan sonra, sahanın geli - gidi ini kapsayan bir yarış eklendi. Sonraları mesafe ko uları, boks, güre , boks ve güre karı ımı Pankration/Pentatlon denen 5'li yarış ma, zırhları ile yarış an askerlerin ko uları ve atlı araba yarış ları ile program geni letildi.

Olimpiyat Oyunları'nın ilk 600 yılı içinde, Yunan günlük hayatının vazgeçilmez unsuru olan kölelerin yarış malara katılmasına izin verilmedi. Katılacak yarış macıların tamamının Yunan kanından gelmesine özen gösterildi.

Yunan yarımadasının Romalılar eline geçmesi ile durum de i ti ve mparatorluk sınırları içinde ya ayan herkese Olimpiyatlar'a katılma hakkı tanındı. MÖ 146 yılından itibaren, o zamana kadar genellikle Peloponez

yörelerinden gelen Olimpiyat ampionları, zamanla, "Küçük Asya" denen Anadolu'dan gelenlere boyun e diler.

Antik Olimpiyatlar'da kadın sporcular yer alamıyordu. Hatta kadınlar, seyirci olarak dahi sahaya giremiyorlardı. Zaman içinde Olimpiyatlar sırasında, ancak olimpiyat alanı dı nda olmak üzere Tanrıça Hera adına kadınlar için yarış malar düzenlendi.

Oyunlar kademeli olarak Romalılar Yunanistandaki gücünü arttırdıkça etkisini kaybetmeye ba ladı. Hristiyanlık Roma mparatorlu u'nun resmi dini olunca oyunların din dı ı ve Hristiyan etkisine kar ı bir durum oldu u dü ü

5 kıtayı temsilen ilk kez 1920 Olimpiyatlarında kullanılan Olimpiyat Bayra ı. Mavi daire Avrupa'yı, sarısı Asya'yı, siyahı Afrika'yı, kırmızı Amerika'yı, ye il de Avustralya'yı temsil eder. Bu be kıtanın üzerinde bir tek güne parlar. Güne ı ınlarından yararlanılarak bir büyütle yakılan olimpiyat me aleside oyunlar devam etti i sürece söndürülemez

nülmeye ba ladı. 393 yılında mparator Theodosius bin yılı a kın tarihi olan oyunları kaldırdı.

Modern Olimpiyat Oyunları

393 yılında Olimpiyat oyunları tam olarak bitmedi. 17. yüzyılda dahi ngiltere'de bu isimle bir spor festivali gerçekte mekteydi. Bu arada Fransa ve Yunanistan gibi ülkelerde pek çok festival düzenlenmekteydi. Ama bu organizasyonlar daha ufak boyutlu ve yerel düzeydeydi.

Oyunları tekrar organize etme çabası 19. yüzyılın ortalarında Alman arkeologların Olimpia antik kentinin kalıntılarını bulmasından itibaren arttı. 16 Haziran - 23 Haziran 1894

arasında Paris, Sorbonne

Üniversitesinde bir kongre düzenlendi. Kongrenin son gününde ilk modern olimpiyat oyunlarının da antik oyunların do um yeri olan Atina'da, 1896 yılında yapılmasına karar verildi. Oyunları organize etmek için Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) kuruldu.

lk oyunlar Atina'da 1896'da ba arı ile tamamlandı. Toplam katılan sporcu sayısı 250'den az olmasına ra men, oyunlar o tarihe kadar yapılan en çok katılımlı spor organizasyonu oldu.

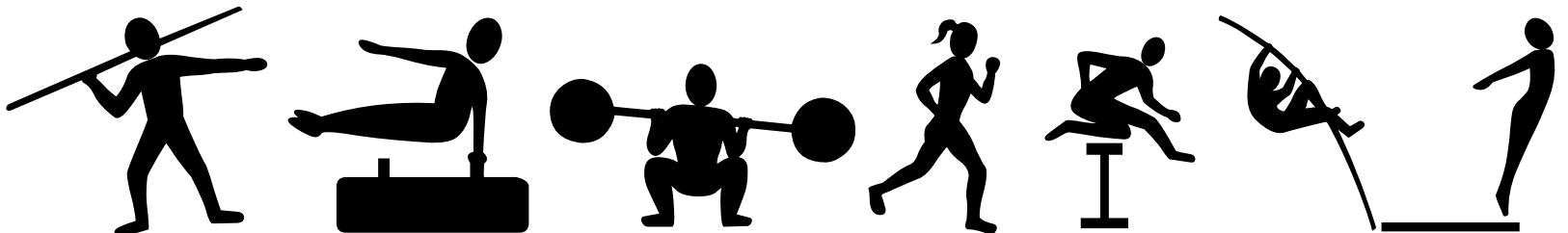
1896 yılında 15 ülkeden 245 sporcu ile ba layan oyunlar, 2000'li yıllara gelindi inde 200'ü a kın ülkeden 10.500 katılımcıya kadar çıktı. Yine 2000'li yıllarda 16.000 gazeteci ve televizyon muhabiri bu organizasyonları takip etti. Bu ekilde oyunlar dünyanın en büyük medya olaylarından biri durumuna geldi. Bugün oyunları 4 Milyara a kın ki inin TV'lerden izleyebildi i bilinmektedir.

2008 Ç N OL MP YATLARI

A ustosta Olimpiyat Oyunlarına evsahipli i yapacak Çin, dünyaya uyum-barı imajı yaymaya çalı rken, Tibet'de çıkan son 20 yılın en büyük isyanıyla sarsıldı. Çin'in tarihi bölgesi oldu u iddiasıyla 1950'de istila etti i Tibet'ten çok sayıda ölüm haberi gelirken, uluslararası toplumdan Pekin Olimpiyatlarını boykot sesleri yükselmeye ba ladı.

1959'daki CIA destekli isyanın ba arısızlı a u ramasıyla kutsal yönetici Dalay Lama'nın Hindistan'a kaçmasının 49. yıldönümü vesilesiyle 10 Mart'ta ba layan barı çı protestolar geçti imiz günlerde isyan ve çatı maya dönü mü tü. Çin haber ajansı Tibet ba kenti Lasa'da 10 ölü açıkladı. Sürgündeki Tibet hükümeti 80 ölü, 72 yaralı duyururken, Lasa yakınındaki hapishanede vurulan 26 ki inin de bunlara dahil oldu unu söyledi. Özgür Tibet Kampanyası, yüzlerce Tibetlinin öldü ünü iddia etti.

te 2008 Olimpiyatları bu olayların gölgesinde ba layacak. Olimpiyatların, amaçlandı ı gibi dostluk ve karde lik içerisinde geçmesi ise en büyük dile imiz.☒

ELLERİNİZ VE YALANLARA

bütün taşlar gibi ve karlı,
hapiste söylenen bütün türküler gibi kederli,
bütün yük hayvanları gibi battal, arılar
ve aç çocukların dargın yüzlerine benzeyen elleriniz.
arılar gibi hünerli, hafif,
sütlü memeler gibi yüklü,
tabiat gibi cesur
ve dost yumu aklıklarını
hain derilerinin altında gizleyen elleriniz.

bu dünya öküzün boynuzunda değil,
bu dünya ellerinizin üstünde duruyor.
ve insanlar, ah, benim insanlarım,
yalanla besliyorlar sizi,
halbuki açsınız,
etle, ekmekle beslenmeye muhtaçsınız.
ve beyaz sofrada bir kere bile yemek yemeden doyasıya,
göçüp gidersiniz bu her dalı yemi dolu dünyadan.

insanlar, ah, benim insanlarım,
hele Asya'dakiler, Afrika'dakiler,
Yakın Doğu, Orta Doğu, Pasifik Adaları
ve benim memleketlilerim,
yani bütün insanların yüzde yetmiinden çoğu,
elleriniz gibi ihtiyar ve dalgınsınız,
elleriniz gibi meraklı, hayran ve gençsiniz.
insanlarım, ah, benim insanlarım,
Avrupalım, Amerikalım benim,
uyanık, atak ve unutkanların elleri gibi,
ellerin gibi tez kandırılır,
kolay atlatılırsın...

insanlarım, ah, benim insanlarım,
antenler yalan söylüyorsa,
yalan söylüyorsa rotatifler,
kitaplar yalan söylüyorsa,
duvarda afiş, sütunda ilân yalan söylüyorsa
beyaz perdede yalan söylüyorsa çıplak baldırları kızların,
dua yalan söylüyorsa,
ninni yalan söylüyorsa,
rüya yalan söylüyorsa,
meyhanede keman çalan yalan söylüyorsa,
yalan söylüyorsa umutsuz günlerin gecelerinde ayırtı,
söz yalan söylüyorsa,
ses yalan söylüyorsa,
ellerinizden geçinenler yalan söylüyorsa
ve ellerinizden başka her şey
herkes yalan söylüyorsa,
elleriniz balçık gibi itaatlı,
elleriniz karanlık gibi kör,
elleriniz çoban köpekleri gibi aptal olsun,
elleriniz isyan etmesin diyer.
ve zaten bu kadar az misafir kaldığımız
bu ölümlü, bu yanan dünyada
bu bezirgan saltanatı, bu zulüm bitmesin diyer.

Büyük şair Nazım Hikmet'i
ölümünün 45. yılında saygı ile anıyoruz

